

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
 з курсом мікробіології та вірусології

Силабус навчальної дисципліни

Е

п

і

д

е

м

і

н

а

ч

з

і

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 150 годин, 5 кредити.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедри загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки з курсом мікробіології та вірусології. Одеса, вул. Князівська, 4, ауд. 1-6. Приморський бульвар, 13.
Викладач (-і)	Завідувач кафедри, професор: д.мед.н. Микола ГОЛУБЯТНКОВ; Завуч кафедри, доцентка, к.біол.н. Ганна ШЕВЧУК; Професори: д.мед.н. Антоніна САВЧУК, д.мед.н. Олександр ГРУЗЕВСЬКИЙ, д.мед.н. Віктор ГАЙДЕЙ; Доценти: к.мед.н. Тетяна ФЕДОРЕНКО, к.мед.н. Ольга МЕЛЬНИК; Старший викладач: Євген ТАРАСОВ; Асистенти: Катерина ГВИЦЕНКО.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Ганна ШЕВЧУК, завуч кафедри – 093-419-96-77; Ольга МЕЛЬНИК, відповідальна за організаційно-виховну роботу кафедри – 096-592-06-21; Тетяна ГАВРУШКО, лаборант кафедри – 068-124-12-60; E-mail: epidbiosafety@onmedu.edu.ua ; Очні консультації: з 14.00 до 16.00 кожного четверга, з 9.00 до 13.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 13.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни — епідемічний нагляд, дослідження та моніторинг стану здоров'я населення, а також аналіз даних для виявлення епідемій, оцінки ризиків і розробки стратегії профілактики та контролю інфекцій.

Мета дисципліни: опанування здобувачем вищої освіти знань про принципи, методи та інструменти епідемічного нагляду, дослідження та моніторингу стану здоров'я

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

населення, а також аналіз даних для виявлення епідемій, оцінки ризиків і розробки стратегії профілактики та контролю інфекцій.

Завдання дисципліни:

1. Формування знань щодо причин появи різноманітних патологічних станів у популяції людей.
2. Вивчення загальних принципів організації епідеміологічного нагляду, тобто моніторингу за станом громадського здоров'я та вибору найбільш ефективних та обґрунтованих засобів контролю громадського здоров'я.
3. Вивчення принципів організації та проведення проєктів щодо поліпшення стану здоров'я і благополуччя населення.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- організацію епідеміологічного нагляду в системі охорони громадського здоров'я;
- організацію та проведення оцінки стану здоров'я і благополуччя населення;
- організацію і проведення досліджень щодо стану здоров'я і благополуччя населення та розробку на їх підґрунті висновків та стратегій, які спрямовані на покращення охорони громадського здоров'я.

Вміти:

- виявляти критичні зміни у виникненні та розподілу захворювань;
- визначити, кількісно оцінювати та контролювати тенденції і закономірності процесу розвитку захворювань серед населення;
- спостерігати зміни у закономірностях виникнення збудників та носіїв, а також наявності захворювань;
- виявляти зміни у практиках у сфері охорони здоров'я;
- проводити розслідування і здійснювати контроль захворювань;
- планувати програми у сфері охорони здоров'я;
- оцінювати заходи з профілактики та контролю.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі лекційних та практичних занять, організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; виконання тестових завдань.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Епідеміологічний нагляд. Етапи епідеміологічного нагляду.

Тема 2. Епідеміологічний нагляд у сфері демографічної статистики.

Тема 3. Епідеміологічний нагляд за інфекційними хворобами.

Тема 4. Епідеміологічний нагляд за соціально значущими хворобами.

Тема 5. Епідеміологічний нагляд за інфекціями, пов'язаними з наданням медичної допомоги.

Тема 6. Епідеміологічний нагляд за неінфекційними захворюваннями.

Тема 7. Епідеміологічний нагляд за станом соціального і психічного здоров'я.

Тема 8. Епідеміологічний нагляд за здоров'ям матері й дитини, репродуктивним здоров'ям.

Тема 9. Епідеміологічний нагляд у сфері гігієни навколишнього середовища.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

Тема 10. Епідеміологічний нагляд у сфері професійних хвороб та гігієни праці.

Тема 11. Епідеміологічний нагляд за травматизмом і насильництвом.

Тема 12. Епідеміологічний нагляд за внутрішньолікарняними інфекціями.

Тема 13. Епідеміологічний нагляд за стійкістю до антибіотиків.

Тема 14. Методологія проведення аналізу причин соціальної нерівності по відношенню до здоров'я та незадовільного доступу до медичної допомоги та соціальної підтримки.

Тема 15. Методологія розробки втручань, скерованих на соціальні детермінанти здоров'я. Міжсекторальне партнерство для більш ефективних дій з укріплення здоров'я.

Тема 16. Огляд стану здоров'я і дослідження поведінкових аспектів здоров'я.

Тема 17. Систематичний опис (картування) виявлених нерівностей щодо здоров'я.

Тема 18. Інтегрування і аналіз даних з метою визначення потреб населення, виявлення груп ризику і моніторингу прогресу у вирішенні завдань громадського здоров'я.

Тема 19. Публікація звітних даних для різних аудиторій.

Тема 20. Електронна система епідеміологічного нагляду (ЕСЕН).

Тема 21. Робота в осередках інфекційних хвороб.

Тема 22. Епідемічне розслідування епідемій та спалахів інфекційних та неінфекційних хвороб.

Тема 23. Карантин.

Тема 24. Обмежувальні протиепідемічні заходи.

Тема 25. Дезінфекційні заходи.

Тема 26. Готовність та реагування на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 06.09.2022 № 2573-IX: станом на 18.12.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20>
2. Громадське здоров'я: навчальний посібник / [Грузєва Т.С., Галієнко Л.І., Гречишкіна Н.В. та ін.]; за заг. ред. Грузєвої Т.С. / К.: Книга-плюс, 2021. 296 с.
3. Загальна епідеміологія: навчальний посібник / Н.О. Виноград, З.П. Васишин, Л.П. Козак. 5-е вид., переробл. і доповн. К.: ВСВ «Медицина», 2021. 272 с.
4. Соціально значущі та особливо небезпечні інфекційні хвороби: навч. посіб. / К.В. Юрко, Г.О. Соломенник. К.: ВСВ «Медицина», 2023. 255 с.
5. Спеціальна епідеміологія: навчальний посібник / Н.О. Виноград, З.П. Васишин, Л.П. Козак. 3-є видання. К.: ВСВ «Медицина», 2021. 336 с.
6. Абул К. Аббас. Основи імунології: функції та розлади імунної системи: 6-е видання / Ендрю Г. Ліхтман, Шив Піллай. – Київ: Медицина, 2020. – 328 с.
7. Tarasov, Y. (2025). Epidemiology (1st ed.). Allied Health Press. ISBN 9781779562517
8. Tarasov, Y. (2025). Biostatistics in Health (1st ed.). Allied Health Press. ISBN 9781779562500
9. Майкл Р Барер. Медична мікробіологія, Посібник з мікробних інфекцій: патогенез, імунітет, лабораторна діагностика та контроль: 19-е видання: у двох томах / Вілл Ірвінг, Ендрю Свонн, Нелюн Перера – Київ: Медицина, 2021, – 434 с.
10. Чернишова Л.І. Імунопрофілактика інфекційних хвороб: навчально-методичний посібник / Ф.І. Лапій, А.П. Волоха та ін. — 3-є видання. – Київ: Медицина,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

2022, – 336 с.

11. Чопяк В.В. Клінічна імунологія та алергологія: підручник / А.М. Гаврилюк, С.О. Зубченко та ін. – Київ: Медицина, 2024, – 496 с.

12. Широбоков В.П. Медична мікробіологія, вірусологія та імунологія: 3-тє видання, оновлено та доповнено за ред. – Вінниця: «Нова книга», 2021. – 920 с.

Додаткова:

1. Маркович, І. (2024). Інфекційні хвороби, епідемічні ризики, епідеміологічний нагляд в сучасних умовах України. Інфекційні Хвороби, (2), 4-12. <https://doi.org/10.11603/1681-2727.2024.2.14608>

2. Громадське здоров'я: підручник для студ. Вищих навч. Закладів / В.Ф. Москаленко, О.П. Гульчій, Т.С. Грузєва [та ін.]. Вид.3. Вінниця: Нова Книга, 2013. 560 с.

3. Інфекційні хвороби: Підручник / Нікітін Є.В., Андрейчин М.А., Сервецький К.Л., Качор В.О., Головченко А.М., Усиченко Є.М.; За ред.: Є.В. Нікітіна, М.А. Андрейчина. Тернопіль: Укрмедкнига, 2014. 364 с.

4. Kirina, L. (2024). State regulation and control in the field of health protection and sanitary and epidemiological well-being of the urban population. Juris Europensis Scientia, (1), 62-67. <https://doi.org/10.32782/chern.v1.2024.12>

5. Каща, М. (2023). Ефективність системи медико-соціального забезпечення населення України під впливом пандемії. Mechanism of an Economic Regulation, (4(102)), 5-10. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.102.01>

6. I.M., K., O.P., I., Першегуба, Я., & N.V., Z. (2022). Strategy for the development of the public health system of ukraine in line with modern changes in society. Medicni Perspektivi, 27(2), 168-174. <https://doi.org/10.26641/2307-0404.2022.2.260296>

7. Vynograd, N., Шуль, У., & Юрченко, О. (2022). Клініко-епідеміологічні особливості гарячки Західного Нілу в Україні на сучасному етапі. Інфекційні Хвороби, (1), 11-17. <https://doi.org/10.11603/1681-2727.2022.1.12824>

8. Шафранський, В. (2022). Оцінка організаторами охорони здоров'я потреби в розвитку системи громадського здоров'я. Україна Здоров'я Нації, 1(1), 42-45. <https://doi.org/10.24144/2077-6594.1.1.2022.254635>

9. Podavalenko, A. and Podavalenko, A. (2022). епідеміологічний нагляд за інфекційними хворобами у сфері громадського здоров'я. Actual Infectology, 5(6), 268-270. <https://doi.org/10.22141/2312-413x.5.6.2017.122138>

10. Muliar, H. and Shust, H. (2021). General characteristics of epidemiological surveillance system in ukraine. Aktual'ni Problemi Pravoynavstva, 1(2), 84-90. <https://doi.org/10.35774/app2021.02.084>

11. Anekpo, C. (2024). Application of genomic studies in epidemiological surveillance: a mini-overview. Bio-Research, 22(1), 2292-2301. <https://doi.org/10.4314/br.v22i1.7>

12. Ikehukwu, E., Ogadinma, I., & Chuemere, A. (2019). epidemiological investigation, monitoring and surveillance; strategies in public health sustenance. Asian Journal of Advanced Research and Reports, 1-9. <https://doi.org/10.9734/ajarr/2019/v5i230130>

13. Samerski, S. (2018). Individuals on alert: digital epidemiology and the individualization of surveillance. Life Sciences Society and Policy, 14(1). <https://doi.org/10.1186/s40504-018-0076-z>

14. Thompson, P. and Etter, E. (2015). epidemiological surveillance methods for vector-borne diseases. Revue Scientifique Et Technique De L Oie, 34(1), 235-247. <https://doi.org/10.20506/rst.34.1.2356>

15. Abbas, A., Litchman, A. H. & Pillai, S. Basic Immunology - 6th Edition. (Elsevier

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

Ltd, 2019).

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.moz.gov.ua/> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home - Державний експертний центр МОЗ України
5. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
6. www.cebm.net – Кохрейнівський центр доказової медицини
7. www.cochrane.org – Кохрейнівська бібліотека
8. www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed – Національна медична бібліотека США
9. www.cche.net – Канадський центр доказів в охороні здоров'я
10. www.cdc.gov – Центр контролю та профілактики захворювань
11. www.phc.org.ua – Центр громадського здоров'я МОЗ України
12. <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203> – Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для – всіх»
13. www.bmj.com – Журнал British Medical Journal
14. www.evidence-basedmedicine.com – Журнал Evidence-Based Medicine

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю:

- усний контроль: індивідуальне опитування за питаннями відповідної теми;
- тестовий контроль: оцінювання виконання тестових завдань за темами.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Структура оцінки поточної навчальної діяльності одного практичного заняття
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у практичному занятті, демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання. Бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, демонструє гарні навички та вміння при виконанні практичного завдання, правильно оцінює отримані результати. Тестові завдання виконані в повному обсязі.
Добре «4»	Здобувач бере участь у практичному занятті; добре володіє матеріалом. Демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 70% відповідей на запитання є правильними.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь в практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях. Демонструє навички та вміння при виконанні практичного завдання, однак оцінює отримані результати недостатньо повно і точно. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

	матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, демонструє недостатні навички та вміння, не може впоратися з практичною роботою і оцінкою отриманих результатів.. Тестування не виконано.
--	--

Форми і методи підсумкового контролю: іспит.

До іспиту допускається здобувач, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного семінарського заняття, самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання індивідуального опитування, виконання тестових завдань, оцінки за розв'язання ситуаційних завдань, виконання індивідуального завдання, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (тестових завдань, ситуаційних завдань,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра загальної та клінічної епідеміології та біобезпеки
з курсом мікробіології та вірусології

- індивідуального завдання, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові ситуаційні завдання, індивідуальні завдання, тести тощо);
 - проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються. Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.